

DOI: <https://doi.org/10.37634/efp.2022.9.4>
УДК 657

Ярослава Ярославівна КРІЛЬ

к.е.н., доцент, Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3421-8094>
e-mail: yaroslava.krill@lnu.edu.ua

Олександра Богданівна ЮРЧЕНКО

к.е.н., доцент, Львівський національний університет імені Івана Франка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0126-342X>
e-mail: oleksandra.yurchenko@lnu.edu.ua

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКУ ЗБРОЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ

Здійснене дослідження законодавства у статті дозволяє стверджувати, що існують суттєві неточності та питання у контексті того, які саме суб'єкти господарювання мають право використовувати зброю, а також які види зброї дозволені тому чи іншому підприємству з огляду на його основну діяльність. У статті акцентовано увагу на необхідності ґрунтовного вивчення правового поля діяльності підприємства стосовно можливості використання зброї працівниками для виконання їх службових обов'язків і дотримання ліцензійних вимог та вимог дозвільної системи, що запроваджена органами Міністерства внутрішніх справ України. Розглянуто основні аспекти документального оформлення, обліку придбання та використання вогнепальної, пневматичної та холодної зброї і бойових припасів до неї підприємствами, які мають на це право згідно з чинним законодавством.

Ключові слова: бойові припаси, відомча зброя, вогнепальна зброя, пневматична зброя, холодна зброя, дозвіл, пристрій для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії

ВСТУП

Після запровадження в Україні спеціального правового режиму як воєнний стан згідно з вимогами Закону України «Про затвердження Указу Президента «Про введення воєнного стану в Україні» № 2102-IX від 24.02.2022 р. та Закону України «Про правовий режим воєнного стану» № 389-VIII від 12 травня 2015 р. збільшився попит на зброю та її використання. На рівні держави прийнято низку нормативно-правових актів, що суттєво спрощують можливість цивільними особами отримати дозволи на володіння зброєю та її використання у період дії воєнного стану на території України. Зокрема затверджено: Закон України «Про забезпечення участі цивільних осіб у захисті України» № 2114-IX від 3 березня 2022 р. та Наказ міністерства внутрішніх справ № 175 від 07.03.2022 р. «Про затвердження Порядку отримання вогнепальної зброї і боєприпасів цивільними особами, які беруть участь у відсічі та стримуванні збройної агресії Російської Федерації та/або інших держав». Що ж до підприємств, які згідно законодавства задіяні в таких видах діяльності, де необхідно забезпечувати працівників зброєю для виконання ними своїх трудових обов'язків та її обліку, то проблемні питання залишаються відкритими. Це спричинено насамперед відсутністю затвердженого Закону України «Про зброю» і прийняття якого в умовах дії воєнного стану стає ще більш важливим та пріоритетним. Деякі питання нормативно-правового регулювання, документального оформлення зброї на підприємствах та установах розкрито у працях таких науковців, як Ю.Є. Белінський, О.М. Бокій, А.А. Грінь, А.О. Даниленко, С.В. Діденко, М.І. Єрофеев, С.Ю. Попов, а от питання обліку зброї залишається недослідженим, адже лише деякі аспекти обліку розкрито з погляду охоронних підприємств приватної форми власності у фахових виданнях

з бухгалтерського обліку. Відповідно актуальним залишається потреба у висвітленні основних засад облікових процедур стосовно операцій зі зброєю та боєприпасами на підприємствах.

МЕТА статті – дослідження основних засад володіння та використання зброї на підприємствах різних форм власності, а також представлення специфічних рис та суттєвих аспектів обліку господарських операцій, в яких вона задіяна.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Робота базується на нормах вітчизняного законодавства, працях вітчизняних науковців, а також на матеріалах фахових періодичних видань у сфері бухгалтерського обліку. У дослідженні використовувалися загальнонаукові методи теоретичного та логічного узагальнення, аналізу, синтезу, порівняння тощо.

РЕЗУЛЬТАТИ

Державне регулювання обігу зброї, боєприпасів та вибухових речовин в будь-якій країні світу є важливим і об'єктивно необхідним, оскільки їх безпідставне, неконтрольоване та незаконне використання складає суспільну небезпеку та сприяє зростанню злочинності. Відповідно формування дієвого правового режиму використання зброї фізичними та юридичними особами, а також суб'єктами органів державної влади базується на нормативно-правових актах, які прописують правила, особливі умови, дозвільні аспекти володіння, використання зброї. І саме чинне законодавство та його норми формують організаційно-правові основи обліку зброї міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Національним банком України, підприємствами, установами, організаціями.

Тому насамперед розглянемо чинні нормативно-правові акти, які регламентують правопорядок у цій сфері правовідносин. Аналізуючи діюче законодавство,

ми змогли виокремити визначення такої категорії «зброя» в діючих нормативних актах таких, як:

1. Інструкція про застосування зброї, бойової техніки, озброєння, кораблів (катерів), літаків і вертольотів Державної прикордонної служби України, спеціальних засобів та заходів фізичного впливу під час охорони державного кордону та виключної (морської) економічної зони України, яка затверджена наказом Адміністрації Державної прикордонної служби України від 21.10.2003 р. № 200. Відповідно до п. 1.3 Інструкції, «зброя – предмети та пристрої, що призначені для ураження живих цілей, кораблів, літаків (вертольотів) та інших об'єктів і не мають іншого призначення» [1].

2. Інструкція з організації забезпечення, зберігання та експлуатації озброєння та спеціальних засобів в Бюро економічної безпеки України, яка затверджена Наказом Бюро економічної безпеки України від 12.03.2022 р. № 57, де визначено, що «зброя – пістолети, револьвери, автомати, снайперські та спортивні гвинтівки, штурмові гвинтівки, навчальні пістолети та автомати» [2].

3. Інструкція з організації забезпечення, зберігання, експлуатації, обліку та списання озброєння в Службі судової охорони, яка затверджена наказом ДСА України від 04.06.2020р. № 256 і встановлює, що «зброя – пістолети, пістолети-кулемети, автомати, снайперські та штурмові гвинтівки, спортивні пістолети та гвинтівки, навчальні/учбові пістолети, автомати, снайперські та штурмові гвинтівки» [3].

4. Інструкція про порядок придбання, перевезення, зберігання, обліку та використання вогнепальної зброї та боєприпасів до неї, спеціальних засобів самооборони, а також пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими або аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, і зазначених патронів підрозділами відомчої воєнізованої та сторожової охорони, які здійснюють охорону об'єктів електроенергетики, яка затверджена Наказом Міністерства палива та енергетики України від 12.05.2004 р. № 250, п. 1.2, якою передбачає, що «працівники підрозділів охорони для забезпечення охорони об'єктів електроенергетики озброюються вогнепальною зброєю – автоматами, карабінами, пістолетами (револьверами) та спеціальними засобами самооборони, працівники підрозділів сторожової охорони – гладкоствольною вогнепальною зброєю, газовою зброєю, пристроями та спеціальними засобами самооборони» [4].

Вищенаведений перелік інструкцій не є вичерпним і ми бачимо, що усі сфери діяльності, де є потреба у використанні зброї з огляду на специфіку їх функціонування змушені чітко відслідковувати законодавчі норми, які запроваджені саме для їх регулювання. Це спричиняє суттєві труднощі, створені насамперед відсутністю зрозумілого і загального для всіх суб'єктів категорійного апарату обігу зброї. Як ми вже зазначили, в Україні немає затвердженого Закону «Про зброю», який впродовж останніх 17 років залишається у проектному стані різних ініціативних груп (перший проект ініційовано у 1995 р.) і деякі з них навіть прийнято за основу у першому читанні, але остаточно не затверджено і введено в дію. Останній законопроект, який 23.02.2022 р. прийнято за основу в першому читанні

«Про право на цивільну вогнепальну зброю» досі очікує на друге читання. Цей Законопроект повинен врегулювати відносини та право, і громадян, і юридичних осіб в Україні на цивільну вогнепальну зброю, бойові припаси до неї. У ньому, зокрема, визначено зброю як «пристрій або предмет, спеціально виготовлений, конструктивно призначений та технічно придатний для знищення, ураження, ушкодження або заподіяння іншого руйнівного впливу на живі чи неживі об'єкти та цілі, та який не має іншого прямого виробничого чи господарсько-побутового призначення» [5]. На нашу думку, наведене у законопроекті визначення зброї є найбільш повним, а перелік зброї, який найчастіше використовується в Інструкціях [1-4] відображає типи зброї і виокремлює її класифікацію.

Отже, в Україні правове поле використання зброї передбачає існування окремих Інструкцій для різноманітних відомчих установ, служб та департаментів. Наприклад, на сьогодні стосовно обігу зброї, крім вищенаведених Інструкцій [1-4], є Інструкція про порядок придбання, зберігання, обліку, перевезення і використання відомчої зброї та бойових припасів до неї в спеціальних адміністраціях територій та об'єктів природно-заповідного фонду, що належать до сфери управління Міністерства екології та природних ресурсів України, яка затверджена Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України № 30 від 17.02.2015 р., Інструкція про порядок придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної зброї та боєприпасів до неї працівниками відомчої воєнізованої охорони на підприємствах, в установах і організаціях системи держрезерву України, яка затверджена наказом Державного комітету України з державного матеріального резерву № 428 від 01.12.2010 р. тощо. А от реальне регулювання питань з обігу зброї на підприємствах можна зустріти лише у загальних положеннях Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України № 622 від 21.08.1998 р. (далі – Інструкція № 622) [6]. Слід акцентувати увагу на те, що норми Інструкції № 622, які прослідковуються в її розділах, стосуються операцій зі зброєю міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади, підприємствами, установами, організаціями і суб'єктами господарювання. Отже, саме ця Інструкція дозволяє виокремити основні правила та дозвільну систему стосовно придбання, зберігання, обліку, охорони, носіння, перевезення і використання зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, боєприпасів, інших предметів, матеріалів та речовин, відносно зберігання і використання яких встановлено спеціальні правила, порядок та на які поширюється дія дозвільної системи, правил поведінки з ними та їх застосу-

вання [6].

У п. 9.1 гл. 9 розд. II Інструкції № 622 визначено, що вогнепальна, пневматична та холодна зброя і бойові припаси до неї, пристрої та патрони до них міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Національним банком України, підприємствами, установами, організаціями можуть придбаватися для:

– озброєння особового складу охорони, а також окремих осіб, яким за родом служби законом дозволено носіння вогнепальної зброї, пневматичної та холодної зброї, пристроїв;

– науково-дослідних потреб;

– навчальних потреб (забезпечення допризовної військової і спеціальної підготовки);

– спортивних потреб;

– промислового та любительського полювання;

– захисту життя, здоров'я та майна громадян;

– використання на зйомках кінофільмів, у сценічних постановках, циркових виставах;

– експонування в музеях та виставках;

– колекціонування;

– нагородження [6].

Відповідно діяльність підприємств та інших суб'єктів господарювання, яка пов'язана з наведеними вище напрямками передбачає можливість отримати дозвіл на зброю та її наступне використання. Такі дозволи на придбання, зберігання та носіння зброї видаються за наявності нормативно-правового акта, що дозволяє саме цьому підприємству, установі чи організації в межах її виду діяльності користуватися зброєю. Також враховується вік осіб (21 рік), які у процесі виконання службових обов'язків будуть застосовувати зброю і за умови вивчення ними матеріальної частини зброї, правил поводження з нею, її застосування та використання, що закріплюється спеціальною довідкою. Але у контексті кожного напрямку є низка додаткових обмежень і заборон. Наприклад, найбільше питань виникає до сфери охоронної діяльності, в якій, виходячи з норм Інструкції № 622, дозволено користуватися вогнепальною, пневматичною та холодною зброєю. Зокрема, п. 9.5 Інструкції № 622 передбачає, що цивільна охорона озброюється гладкоствольною вогнепальною або пневматичною зброєю, і за погодженням з Національною поліцією України, ГУНП допускається озброєння такої охорони і нарізною вогнепальною зброєю за умови суворого дотримання встановлених вимог до її зберігання та застосування [6] – але цей пункт має низку обмежень. В Україні існує державна служба охорони та приватна, діяльність яких підпорядкована Закону України «Про охоронну діяльність» № 4616-VI від 22.03.2012 р. [7], який визначає організаційно-правові принципи здійснення господарської діяльності у сфері надання послуг з охорони власності та громадян і згідно з яким у здійсненні охоронної діяльності персонал охорони має право застосовувати до осіб, які посягають на об'єкт охорони, заходи фізичного впливу та спеціальні засоби в особливих випадках, якщо інші заходи не привели до припинення посягання або до виконання особою законної вимоги персоналу охорони, перелік яких передбачено Постановою КМУ «Про затвердження переліку спеціальних засобів, придбання, зберігання та використання

яких здійснюється суб'єктами охоронної діяльності» № 97 від 11.02.2013 р. [8], серед яких є зокрема: газові пістолети і револьвери та патрони до них калібру 6, 8 і 9 мм, заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії та пристрої вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та зазначені патрони. Використання газових пістолетів і револьверів, а також патронів до них, які заряджені речовинами сльозоточивої та дратівної дії відбувається згідно з нормами Постанови КМУ № 706 від 7 вересня 1993 р. «Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівливої дії». А от поняття пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії визначено в п. 8.12 гл. 8 розд. II Інструкції № 622 «Види зброї, щодо якої здійснюється дозвільна система», де вони прирівнюються до зброї [6]. Це всі види спеціальних засобів, які можна вважати «зброєю» працівників приватних охоронних фірм, адже діяльність державної служби додатково підпадає також під норми Наказу Міністерства внутрішніх справ «Про організацію службової діяльності поліції охорони з питань забезпечення фізичної охорони об'єктів» № 577 від 07.07.2017. У п. 11 розд. 5 передбачено, що персонал поліції охорони, призначений в наряд, забезпечується: табельною вогнепальною зброєю з не менше ніж двома магазинами, спорядженими набоями (автоматична вогнепальна зброя видається за необхідності та за умовами атестата безпеки) [9]. І в Законі «Про охоронну діяльність» є пункт, який встановлює, що його дія поширюється на правовідносини правоохоронних органів у наданні ними охоронних послуг лише в тій частині, що не регулюється іншими спеціалізованими законодавчими актами, які розповсюджуються на них. Отже, лише вони мають право на використання вогнепальної зброї, яка є їх табельною зброєю, як працівників поліції поряд з передбаченими у Законі «Про охоронну діяльність» спеціальними засобами [7].

Перед тим як перейти безпосередньо до висвітлення аспектів відображення зброї на рахунках бухгалтерського обліку вітчизняними підприємствами, хочемо наголосити, що проведений вище аналіз законодавчих вимог до обігу зброї та її використання, дозволяє підсумувати, що існують суттєві застереження до того, які саме суб'єкти господарювання мають право використовувати зброю, а також які види зброї дозволено тому чи іншому підприємству з огляду на його основну діяльність.

Облік зброї на підприємстві починається з її документального оформлення відповідно до вимог діючого наказу про облікову політику підприємства. Але, крім того, зброя передбачає ведення спеціальної документації, яка передбачена нормами Інструкції № 622. Гл. 11 розд. II «Зберігання, облік і використання зброї, основних частин зброї та бойових припасів до неї, пристроїв та патронів до них» встановлює загальні правила до господарських операцій зі зброєю від моменту її купівлі до наступної реалізації чи утилізації.

Далі будемо використовувати збірну назву, яка закріплена Інструкцією № 622 для вогнепальної, пневматичної, холодної зброї, пристроїв та патронів до них, що придбані підприємствами, установами, організаціями з метою, яка визначена п. 9.1 гл. 9 розд. II Інструкції № 622 – *відомча зброя* [6].

Підприємства, які використовують відомчу зброю, зобов'язані вести «Книгу обліку вогнепальної зброї і бойових припасів на підприємствах, в установах, організаціях», форма якої закріплена у додатку 22 до Інструкції № 622). Книги повинні бути пронумеровані, прошнуровані і скріплені печаткою органу поліції за місцем розташування підприємства. Облік видачі і прийняття відомчої зброї, що видаються працівникам охорони юридичної особи на час несення служби, здійснюється відповідальною особою у книзі обліку видачі і прийняття вогнепальної зброї і боєприпасів. На нашу думку, ці форми обліку зброї можуть слугувати і бухгалтерськими документами для відображення операцій зі зброєю. Непридатна для подальшого використання відомча зброя здається підприємствами, установами, організаціями в органи поліції, які видали дозвіл на її придбання або зберігання [6].

Специфіка бухгалтерського обліку відомчої зброї на підприємстві буде залежати від того, до якої групи активів вона буде відноситися і на якому рахунку відбуватиметься її облік. Насамперед для потреб обліку слід розмежувати саму зброю і бойові припаси до неї (патрони тощо). Облік зброї необхідно вести згідно з нормами НП(С)БО 7 «Основні засоби», яке затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 92 від 27.04.2000 р. [10]. Для розмежування основних засобів підприємства вказують цінову межу, яка дозволяє виокремлювати такий окремий вид необоротних активів як малоцінні необоротні матеріальні активи. Якщо підприємство здійснює облік зброї як основного засобу, тоді доцільно використовувати рахунок 10 «Основні засоби», субрахунок 109 «Інші основні засоби» згідно з Планом рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій № 291 від 30.11.99 р. [11]. Відповідно за дебетом рахунку 109 «Інші основні засоби» відображається надходження (придбання) зброї і формування її балансової вартості, а за кредитом – списання чи реалізація зброї. Якщо зброя прирівнюється до малоцінних необоротних активів, тоді використовується рахунок 11 «Інші необоротні активи» та субрахунок 112 «Малоцінні необоротні матеріальні активи» [11]. Наказом державної служби статистики України № 266 від 22.10.2021 р. скасовано наказ Міністерства статистики України «Про затвердження типових форм первинного обліку» № 352 від 29 грудня 1995 р. і на сьогодні підприємства фактично мають право самостійно розроб-

ляти і затверджувати наказом на підприємстві форми первинного обліку основних засобів, що доцільно враховувати і в обліку зброї.

За своїми характеристиками боєприпаси (патрони тощо) можна віднести до категорії оборотних активів та класифікувати, як запаси відповідно до вимог Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси», яке затверджене Наказом Міністерства фінансів України № 246 від 20.10.1999 [12]. У такому випадку облік доцільно вести на рахунку 20 «Виробничі запаси» і субрахунку 209 «Інші матеріали» з можливістю виокремлення субрахунку другого порядку [11]. Однак, існує також можливість вести облік боєприпасів на рахунку 22 «Малоцінні швидкозношувани предмети (МШП)» [11] з огляду на те, що вони можуть бути частиною спеціального одягу працівників залежно від сфери діяльності, яким вони забезпечуються для виконання своїх службових обов'язків. На нашу думку, облік боєприпасів доцільніше вести саме на рахунку 22 «МШП» в межах відповідних субрахунків з огляду на класифікацію боєприпасів. Відносно документального оформлення, то підприємство також має використовувати документи для обліку малоцінних швидкозношуваних предметів, форми яких затверджено наказом керівника підприємства.

ВИСНОВКИ

На підставі проведеного дослідження можливо зробити висновок, що, безумовно, існує велика кількість дозволів, що регулюють та обмежують можливість забезпечувати працівників підприємства зброєю конкретного виду. Існує необхідність ґрунтовно вивчати нормативно-правові акти, що регламентують діяльність підприємства з огляду на можливість використання вогнепальної, пневматичної, холодної зброї, пристроїв та патронів до них працівниками підприємства для виконання їх службових обов'язків і дотримання ліцензійних вимог та вимог дозвільної системи, що запроваджена органами Міністерства внутрішніх справ України. Запровадження єдиного законодавчого акту з обігу зброї у контексті не лише цивільного населення, але й юридичних осіб різних форм власності в межах їх основної діяльності дозволить подолати труднощі із застосування єдиної класифікації зброї, підходів до її використання різними юридичними особами, її чіткого документування та організації обліку. Отже, механізм нормативно-правового врегулювання обігу зброї та її обліку розповсюджується на всі суспільні відносини і потребує чіткого упорядкування всіх можливих видів господарських процесів у цій сфері, задля забезпечення максимально прозорості дій їх учасників та належного контролю за цими діями.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Інструкції про застосування зброї, бойової техніки, озброєння, кораблів (катерів), літаків і вертольотів Державної прикордонної служби України, спеціальних засобів та заходів фізичного впливу під час охорони державного кордону та виключної (морської) економічної зони України: Наказ Адміністрації Державної прикордонної служби України від 21.10.2003р. № 200. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-03#Text>
2. Про затвердження Інструкції з організації забезпечення, зберігання та експлуатації озброєння та спеціальних засобів в Бюро економічної безпеки України: Наказ Бюро економічної безпеки України від 12.03.2022 р. № 57. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-22#Text>

3. Інструкція з організації забезпечення, зберігання, експлуатації, обліку та списання озброєння в Службі судової охорони: Наказ ДСА України від 04.06.2020 № 256. URL: https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/14/256_SSO_equipment_new

4. Інструкція про порядок придбання, перевезення, зберігання, обліку та використання вогнепальної зброї та боєприпасів до неї, спеціальних засобів самооборони, а також пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими або аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, і зазначених патронів підрозділами відомчої воєнізованої та сторожової охорони, які здійснюють охорону об'єктів електроенергетики: Наказ Міністерства палива та енергетики України від 12.05.2004р. № 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0760-04#Text>

5. Проект Закону «Про право на цивільну вогнепальну зброю» № 5708 від 25.06.2021. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/27190>

6. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 21.08.98 р. № 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>.

7. Про охоронну діяльність: Закон України від 22 березня 2012 р. № 4616-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4616-17>

8. Про затвердження переліку спеціальних засобів, придбання, зберігання та використання яких здійснюється суб'єктами охоронної діяльності: Постанова КМУ від 11 лютого 2013 р. № 97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/97-2013-п#Text>

9. Про організацію службової діяльності поліції охорони з питань забезпечення фізичної охорони об'єктів: Наказ Міністерства внутрішніх справ від 07.07.2017 № 577. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0989-17#Text>.

10. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби»: Наказ Міністерства фінансів України від 27.04.2000 р. № 92. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>.

11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291 зі змінами і доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0892-99>.

12. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси»: Наказ Міністерства фінансів України від 20.10.1999 № 246 / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0751-99>.

References

1. On the approval of the Instructions on the use of weapons, military equipment, weapons, ships (boats), airplanes and helicopters of the State Border Service of Ukraine, special means and measures of physical influence during the protection of the state border and the exclusive (maritime) economic zone of Ukraine: Order of the Administration of the State Border Service of Ukraine dated October 21, 2003 No. 200. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0963-03#Text> (in Ukrainian).

2. On the approval of the Instructions for organizing the supply, storage and operation of weapons and special means in the Bureau of Economic Security of Ukraine: Order of the Bureau of Economic Security of Ukraine dated March 12, 2022. No. 57. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0530-22#Text> (in Ukrainian).

3. On the approval of the Instructions on the organization of provision, storage, operation, accounting and write-off of weapons in the Court Security Service, which was approved by the order of the State Security Service of Ukraine dated June 04, 2020 No. 256. URL: https://dsa.court.gov.ua/dsa/inshe/14/256_SSO_equipment_new (in Ukrainian).

4. On the approval of the Instructions on the procedure for the acquisition, transportation, storage, accounting and use of firearms and ammunition for them, special means of self-defense, as well as devices of domestic production for firing cartridges equipped with rubber or metal projectiles similar in their properties to non-lethal action, and the specified cartridges by subdivisions of departmental paramilitary and sentry guards, which provide protection of electric power facilities, which was approved by the Order of the Ministry of Fuel and Energy of Ukraine dated May 12, 2004. No. 250. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0760-04#Text> (in Ukrainian).

5. Draft Law "On the Right to Civilian Firearms" No. 5708 dated June 25, 2021. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/27190> (in Ukrainian).

6. On the approval of the Instructions on the procedure for the manufacture, acquisition, storage, accounting, transportation and use of firearms, pneumatic, cold and cooled weapons, devices of domestic production for firing cartridges, equipped with rubber or similar in their properties metal projectiles of non-lethal action, and cartridges for them, and as well as ammunition for weapons, main parts of weapons and explosive materials: Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine dated August 21, 1998 No. 622. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98#Text>. (in Ukrainian).

7. On security activities: Law of Ukraine dated March 22, 2012 No. 4616-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4616-17> (in Ukrainian).

8. On the approval of the list of special means, acquisition, storage and the use of which is carried out by subjects of security activities: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated February 11, 2013 No. 97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/97-2013-п#Text> (in Ukrainian).

9. On the organization of official activities of the security police in matters of physical security of objects: Order of the Ministry of Internal Affairs dated July 7, 2017 No. 577. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0989-17#Text> (in Ukrainian).

10. National Regulation (standard) of accounting 7 "Fixed assets": Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated April 27, 2000 No. 92. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>. (in Ukrainian).

11. Instructions on the application of the Plan of accounts for the accounting of assets, capital, liabilities and economic transactions of enterprises and organizations: Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated November 30, 1999 No. 291 with changes and additions. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0892-99> (in Ukrainian).

12. National Regulation (standard) of accounting 9 "Inventories": Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated October 20, 1999 No. 246. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0751-99> (in Ukrainian).

Yaroslava KRIL

PhD in Economics, Associate Professor, Ivan Franko National University of Lviv

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-3421-8094>

e-mail: yaroslava.kril@lnu.edu.ua

Oleksandra YURCHENKO

PhD in Economics, Associate Professor, Ivan Franko National University of Lviv

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-0126-342X>

e-mail: oleksandra.yurchenko@lnu.edu.ua

FEATURES OF WEAPONS ACCOUNTING AT THE ENTERPRISE

Introduction. Theoretical, legal and accounting problems in the field of weapons circulation in Ukraine reflect the needs of modern society. They require scientific conceptualization and a thorough study of theoretical, organizational and legal foundations.

The purpose of the paper is to study the legal regime of ownership of weapons, acquisition, possession, disposal and use of weapons and ammunition by Ukrainian enterprises and to highlight accounting procedures that are directly related thereto.

Results. The organizational and legal aspect of weapons accounting at the enterprise consists in properly formulating the rules for the use of weapons by the enterprise within the existing permit system in the domestic legal space. The conducted research of the legislation allows us to state that there are significant inaccuracies and questions related to the types of business entities that have the right to use weapons, as well as to the types of weapons that are allowed to this or that enterprise in view of its main activity, because there are a large number of permits, which regulate and limit the possibility of providing employees of the enterprise with weapons of a specific type. The paper focuses on the need for a thorough study of the legal field of the company's activities in view of the possibility of using weapons by employees to perform their official duties and comply with licensing requirements and the permit system requirements introduced by the authorities of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine. The paper considers the main aspects of documenting and accounting for the acquisition and use of firearms, pneumatic and melee weapons and ammunition by enterprises that have the right to do so according to the current legislation.

Conclusion. Analyzing the Ukrainian legislation that regulates the circulation of weapons in Ukraine, it is possible to identify the main problem, which consists, first of all, in the absence of a single Law of Ukraine "On Weapons". The introduction of a single legislative act on the circulation of weapons in the context of not only the civilian population, but also legal entities of various forms of ownership within the scope of their main activity will overcome difficulties in applying a unified classification of weapons, approaches to their use by different legal entities, their clear documentation and organization of accounting.

Keywords: ammunition, departmental weapons, firearms, pneumatic weapons, melee weapons, permits, devices for firing cartridges equipped with non-lethal rubber or similar metal projectiles